

ПРОФИЛАКТИКА

Първична наричаме профилактиката на гадено заболяване, която предполага да се предотврати неговото възникване. Ваксините са пример за този тип профилактика, тъй като те предпазват от поява на болестта.

Вторична е профилактиката, при която се взимат мерки за ранно откриване на заболяването, които да послужат за ограничаване на по-нататъшното му развитие. Взимането на цитонамазки и ходенето на профилактични прегледи с цел да се открият увредени клетки – индикация за развитие на заболяване, е пример за вторична профилактика.

Третичната профилактика цели предотвратяване на усложненията. Пример за това е оперативната намеса при наличие на рак на маточната шийка, предприета с цел да се ограничи разпространението на рака и да се предотврати по-сериозно усложнение или дори смърт.

СИМПТОМИ

Ранните стадии на рака на маточната шийка обикновено протичат без симптоми. Поради тази причина единствено преглед с цитонамазка може да установи наличието на увредени клетки в маточната шийка – ранните признаци на рака. В случаите когато ракът на маточната шийка причинява някакви симптоми, най-честият е ненормално кървене от влагалището, или в периода между менструалните цикли или след полов контакт. Други симптоми, които могат да се наблюдават, са влагалищно течение и болка по време на полов контакт. Ако имате някой от тези симптоми, е важно да отидете на лекар-гинеколог, въпреки че обикновено причината за тях не е рак на маточната шийка. Съществуват много други по-често срещани състояния, които могат да са причина за подобни симптоми

КАКВО Е ВАЖНО ДА НАПРАВИМ

Всяка сексуално активна жена над 18 години да си прави цитонамазка веднъж годишно. Ако можете да си позволите, ваксинарайте момичетата (а и жените, които не са влизали в контакт с вируса – това може да се определи с тест). Стимулирайте близки, роднини, съседки и приятелки да си направят цитонамазка – може да спасите живот по този начин.

Местни координатори

Име	Електронен адрес	Мобилен телефон	Пощенски адрес
Рајко Жуков	rajivkov@mail.bg	0885 024 700	гр. Пазарджик, ул. „Бузлуджа“ №8, ет. 3, ап. 9
Петър Цветанов	peri_care@abv.bg	0886 877 356	с. Септемврийци 3637, ул. „Ген. Скобелев“ №1
Иван Илиев	igiliev@mail.bg	0887 849 591	гр. Ямбол, к-с „Г. Бенковски“ бл. 10, вх. Д, ап. 90, п.к. 707
Севгинар Мехмед	sem_11_11@abv.bg	0897 977 478 0894 812 485	гр. Добрич 9300, ул. „Рапица“ №38

Други полезни контакти:

Фондация „Здравни проблеми на малцинствата“
ел. адрес: emhpf@techno-link.com; моб. тел.: 0899 844 317

Българска асоциация по семейно планиране и сексуално здраве
ел. адрес: bfpa@safesex.bg; тел.: 02 943 30 52

PUBLIC SECTOR

КАК ДА СЕ ПРЕДПАЗИМ ОТ
РАК НА МАТОЧНАТА ШИЙКА

ИДИ И ПИТАЙ!
ТЕСТВАЙ СЕ!
ТЕСТВАЙ СЕ!
ТЕСТВАЙ СЕ!

Искаме да Ви разкажем за това как да се предпазите от толкова опасно за женското здраве заболяване, каквото е раът на маточната шийка. Всичко е във вашите ръце – ако положите грижи за себе си и направите малко усилие, ще сте здрави, спокойни за бъдещето и в състояние да се грижите и за семейството си.

ЧЕСТОТА

Раът на маточната шийка е второто по честота раково заболяване сред жените между 20 и 45 години в целия свят след рака на гърдата.

Една жена в света умира от рак на маточната шийка на всеки 2 минути.

Една жена в Европа умира от рак на маточната шийка на всеки 18 минути.

Една жена в България умира от рак на маточната шийка всеки ден.

Раът на маточната шийка не е наследствено заболяване. Причината за рака на маточната шийка е вирус, наречен човешки папиломен вирус (HPV). Повече от 30 години проучвания от лекари по цял свят са доказали връзката между вируса и заболяването, а именно – 99.7% от случаите на рак на маточната шийка са предизвикани от инфекция с HPV.

Съществуват около 100 типа на този вирус, които се обозначават с цифри, по реда на тяхното откриване. Повечето от тях са „нискорискови“ и не причиняват рак на маточната шийка. Съществуват и „високорискови“ – онкогенни (причиняващи рак) типове. До 80% от всички инфекции са с онкогенни типове на вируса. Те могат да доведат до растеж на увредени клетки в шийката на матката и ако се не се приложи лечение навреме, може да се развие рак на маточната шийка.

Основните причинители на рак на маточната шийка са типове 16 и 18 на човешкия папиломен вирус. HPV може да се предаде от човек на човек по време на полов контакт – при полов акт, или дори поняко-

га от близък контакт кожа с кожа в гениталната (половата) област. Поради лесното предаване на вируса, всяка сексуално активна жена е изложена на риск от заразяване. Независимо от предпазните мерки не по-малко от 80% от жените срещат HPV през живота си.

РАЗВИТИЕ

HPV вирусът навлиза в клетките на маточната шийка. Ако успее да се „скрие“ от имунната система на организма, вирусът се размножава, заразявайки съседни здрави клетки и така инфекцията не отшумява. Това се нарича прогължителна инфекция. Такава инфекция с високорискови (ракови) HPV типове е необходимото условие за развитие на рак на маточната шийка

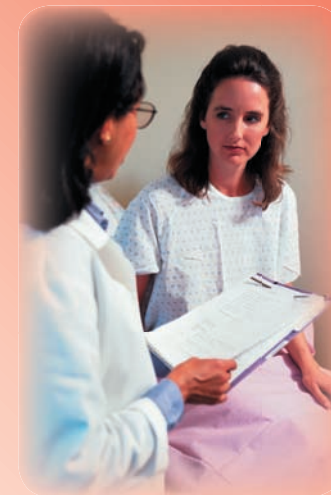
Съществуват мерки, които можете да предприемете, за да се предпазите!

Факт е, че вирусът се предава по полов път, следователно ползването на презерватив намалява риска от заразяване с HPV. Въпреки това презервативите не Ви предпазват напълно, защото кожата около гениталната област също може да носи вируса.

Цитонамазката (проби от лигавицата на маточната шийка, натрипка) може да установи вече съществуващи предракови или ракови изменения и да послужи за навременна реакция. Тя не предпазва

от инфекция с HPV, а установява евентуалните последици от такава. Резултатите от цитонамазката дават възможност на лекаря да предприеме последващи действия за ограничаване на последиците от инфекцията. Тези резултати се класифицират в пет групи (от ПАП 1 до ПАП 5) на името на гръцкия лекар Папаниколау, въвел тази класификация.

Ваксинацията помага на организма да развие имунитет към определено заболяване. Имунитетът е способността на човешкия организъм да се предпази от заболяване, причинено от болестотворни вируси и бактерии или от други причинители. Профилактичните ваксини „научават“ имунната система да разпознава и блокира болестотворния вирус или бактерии преди той да успее да зарази човешкото тяло. Съставките на ваксините, които подтикват организма да си създаде имунитет (като наподобяват външно вируса), се наричат антигени. Реакцията, предизвикана от ваксината, води до изграждане на антители в организма, които в бъдеще да разпознават и неутрализират вируса, срещу който е насочена ваксината.

Ваксината срещу рак на маточната шийка предоставя възможност за предпазване от развитие на предракови изменения и рак на маточната шийка, причинени от най-често срещаните високорискови типове – HPV 16 и 18. Ваксинацията срещу HPV не отменя необходимостта от профилактичните прегледи. Ваксинацията и редовното провеждане на цитонамазки осигуряват възможно най-висока защита срещу рака на маточната шийка. Ваксинацията не отменя и смисъла от ползване на презервативи, тъй като те могат да Ви помогнат да се предпазите от много полово предавани заболявания.